

Redogörelse för hur studieförbunden utövar sin självkontroll.

1 Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden

att godkänna redogörelsen samt lägga den till handlingarna .

2 Ärendet

Kulturnämnden uppdrog den 2013-04-25 till kulturförvaltningen att återkomma med en uppföljning om hur studieförbunden utövar självkontroll. Uppföljningen begärdes mot bakgrund av den av ABF självinitierade polisanmälan om bidragsfusk.

3 Bakgrund

ABF Stockholms län inkom i slutet av 2012 med ändrade uppgifter beträffande genomförda studiecirkeltimmar och kulturprogram för 2010 och 2011. ABF hade vid en egen granskning upptäckt att det hade förekommit fel i redovisningen av studiecirkeltimmar och kulturprogram från vissa föreningar som ABF Norra Stor-Stockholm samarbetade med. Konsekvenserna av den felaktiga redovisningen var att ABF erhållit 867 345 kr i för högt stöd 2012. ABF Stockholms län återbetalade stödet.

3.1 ABFs internkontroll

Genom avdelningens egen internkontroll väcktes i februari 2012 frågor kring stora volymökningar av studiecirkelar hos ett antal föreningar som ABF Norra Stor-Stockholm samarbetade med. Besök som gjordes hos dessa studiecirkelar under våren gav indikationer på problem. Det visade sig att närvaron i studiecirkelar vid dessa besök var närmast obefintlig hos 18 föreningar, därför blev de föremål för en fördjupad granskning. Föreningarna hade verksamhet i Upplands Väsby, Järfälla och Sundbyberg.

Både kontroll av deltagande bakåt i tiden och kontroll av förmodat pågående studiecirkelverksamhet visade att inrapporterad verksamhet inte pågick i den omfattning som uppgetts till ABF Norra Stor-Stockholm. Ansvarig handläggare, som administrerat verksamheten med de aktuella föreningarna togs ur tjänst i november 2012. I november 2012 beslutade ABF Norra Stor-Stockholms verkställande utskott att upphöra med all verksamhet i de granskade föreningarna samt att inte slutrapportera en stor del av redan rapporterad verksamhet.

Styrelsen för ABF Norra Stor-Stockholm antog i februari 2013 en policy för kvalitetssäkring, som beskriver hur avdelningen fortsättningsvis ska arbeta för att försäkra sig om att verksamheten följer de kriterier och regler som finns samt rutiner för dessa. I februari 2013 beslutade styrelsen att polisanmäla det nu styrkta fusket med felaktigt ifyllda närvarolistor som bedrägeri.

Den polisanmälan som ABF Norra Stor- Stockholm gjorde i februari 2013 har lagts ned i brist på bevis. Skälen var att i det utredningsmaterial som fanns inte gick att bevisa att den eller de som varit misstänkta hade gjort sig skyldiga till brott. Motiveringen var att det inte gick att bevisa de objektiva förutsättningarna för att förfarandet skulle varit brottsligt.

3.2 Studieförbundens självkontroll

Kulturförvaltningen har begärt in en redogörelse av hur studieförbunden genomför sina självkontroller. I material som studieförbunden har sänt in framgår att samtliga har väl dokumenterade rutiner för självkontroll.

I utlåtandet återger förvaltningen de krav som Folkbildningsrådet ställer på uppföljningen av studieförbundens verksamhet. Frågor kring internkontroll diskuteras även av Folkbildningsförbundet och i Stockholms läns bildningsförbund.

3.2.1 Folkbildningsrådet

Folkbildningsrådets uppdrag är att fördela och följa upp statsbidraget till studieförbund och folkhögskolor. De har även ett uppdrag att utvärdera om syftet med statens bidrag till folkbildningen uppfylls.

Studieförbundens förbundsstyrelser är som mottagare av statsbidraget, ansvariga för att den verksamhet som bedrivs med stöd av statsbidraget följer såväl Folkbildningsrådets villkor och kriterier som studieförbundens interna mål och anvisningar.

Utöver kontinuerlig uppföljning av verksamheten ska studieförbunden:

- upprätta och till Folkbildningsrådet insända Riktlinjer för folkbildningsverksamhet som beskriver studieförbundets anordnaransvar för den fria och frivilliga folkbildningsverksamheten. Gränsdragning mot uppdrag och föreningsaktiviteter ska uppmärksammas särskilt liksom verksamhet som syftar till lek, spel och idrott samt produktion/tillverkning,
- utbilda förtroendevalda och anställda kring studieförbundets ansvar och anordnarroll,
- varje år granska minst 5 procent av verksamheten i studietimmar räknat. Granskningen ska avse samtliga verksamhetsformer och innefatta kontakter med ett urval deltagare samt studiecirkelledare. Granskning av verksamhet som lokal anordnare rapporterat som underlag för statsbidrag ska genomföras av studieförbundets nationella nivå. Internkontrollen initieras och följs upp av studieförbundets förbundsstyrelse,
- årligen, senast den 15 november, till Folkbildningsrådet redovisa resultat av genomförd internkontroll inklusive justerat statistikunderlag. Redovisningen ska innehålla en beskrivning av hur internkontrollen har genomförts samt hur resultat av internkontrollen har återförts inom studieförbundet samt en handlingsplan där åtgärder med anledning av internkontrollen beskrivs. Resultat/effekter av vidtagna åtgärder med anledning av föregående års internkontroll redovisas. Redovisningen ska vara behandlad och godkänd av studieförbundets förbundsstyrelse,
- årligen, senast den 15 november, till Folkbildningsrådet redovisa planerad internkontroll nästa verksamhetsår avseende ämnesområden, verksamhetstyper, deltagargrupper och geografiska områden/orter.

Särskild granskning

Studieförbundens förbundsstyrelser kan därutöver av Folkbildningsrådet uppmanas att göra en särskild granskning av viss verksamhet. En sådan särskild granskning ska utföras på samma sätt som den 5-procentiga internkontrollen.

3.2.2 Folkbildningsförbundet

Folkbildningsförbundet är de tio studieförbundens intresseorganisationer och har en etikdelegation där alla studieförbund ingår. Delegationen ska genom vidareutveckling av det etiska arbetet stärka studieförbunden i deras roll som anordnare av statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet.

3.2.3 Stockholms läns bildningsförbund

Bildningsförbundet har en regional etikgrupp som tillsammans förtydligar samt utvecklar de etiska regler som finns inom de olika förbunden. I den regionala etikgruppen finns representanter från var och en av de nio studieförbunden (Kulturens bildningsförbund är inte med i bildningsförbundet). Gruppen diskuterar specifika frågor som rör ett eller flera studieförbund och kan ses som ett forum som studieförbunden kan vända sig till för att få en verksamhet belyst.

Etikgruppens uppgifter är bl. a. att;

- samarbeta kring etikfrågor som rör lokala och regionala verksamheter
- diskutera gränsdragningsfrågor folkbildning/uppdragsutbildning och ”gråa zoner”
- medverka vid lokala samrådsträffar/nätverk mellan studieförbunden
- vara ett stöd till studieförbundspersonal lokalt i frågor kring etiska regler

3.2.4 Studieförbunden

I de granskningar och internkontroller som studieförbunden gör utgår de från statens syften med statsbidraget till folkbildningen samt de kriterier Folkbildningsrådet anger för folkbildningsverksamheten. Sedan utgår studieförbunden också från sina egna regler och prioriteringar samt de lokala och regionala krav som ställs. Många studieförbund arbetar mot ett ISO 9001 godkänt systematiskt kvalitetsarbete eller LEAN metoden.

Studieförbunden har ett rapporteringssystem som heter Gustav. I systemet görs löpande kontroller av rapporterad verksamhet. Det anordnas centrala utbildningar och fortbildningar där rapporteringsansvarig personal bjuds in.

Det material som förvaltningen begärt in visar att studieförbunden kontinuerligt arbetar med frågor kring självkontroll och förbättringsåtgärder beträffande tydliga rutiner för internkontrollen. Studieförbunden gör årliga granskningar av verksamheten, många studieförbund granskar 10 procent av sin verksamhet (kravet från Folkbildningsrådet är minst 5 procent).

Studieförbunden genomför också kontinuerlig utbildning av personal i administrativ frågor där kvalitetsgranskning är en viktig del. Lika viktig är introduktion av nya ledare som skall leda studiecirkel eller kulturprogram. Studieförbunden genomför också kvalitetsundersökningar, där både ledare och deltagare ingår.

3.3 Kulturförvaltningens synpunkter

Kulturförvaltningen har fått en väl dokumenterad redogörelse över händelseförloppet och vilka åtgärder ABF har vidtagit för att ytterligare öka självkontrollen.

Förvaltningen anser att den självkontroll som studieförbunden gör är väl dokumenterad och utgår från fastställda riktlinjer som Folkbildningsrådet har beslutat om. När studieförbunden upptäcker fel eller oegentligheter i sin verksamhet så genomförs en noggrann granskning av berörd verksamhet. Studieförbundens samarbete med föreningar bygger på förtroende och tillit. Det är samtidigt viktigt att de föreningar som studieförbunden samarbetar med har en kunskap om vad det innebär att t ex anordna studiecirkel och kulturprogram. Här har studieförbunden en viktig uppgift att utbilda ansvariga ledare inom föreningarna som de samverkar med om vad det innebär att ha ett samarbete med ett studieförbund.

F.n. utgår landstingets stöd till studieförbunden från de inrapporterade studiecirkeltimmar och kulturprogram som redovisas till Folkbildningsrådet. Kulturförvaltningen gör uppföljningsbesök hos studieförbundens distriktsorganisationer där bl. a. frågor om internkontroll tas upp.

Eva Bergquist
Förvaltningschef